

Nr 55.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anvisande av medel för avbetalning å statslån till vissa torrlägningsföretag; given Stockholms slott den 4 januari 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt under punkterna 1:o—3:o.

GUSTAF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, anför:
Jag anhåller att få underställa Kungl. Maj:t vissa framställningar om statsunderstöd till torrlägningsföretag:

1:o.

Fuseåns regleringsföretag i Björkö och Höreda socknar av Jönköpings län.

Kungl. Maj:t beviljade den 31 december 1919 dels bidrag från allmänna avdikningsanslaget med 42,890 kronor och dels lån från odlingslånefonden med 85,780 kronor till ett företag, benämnt Fuseåns reglering mellan Fuse och Bodasjögle kvarnar och avseende torrläggning av vattenskadad mark

tillhörande Bodasjögle m. fl. hemman i Björkö och Höreda socknar av Jönköpings län, varjämte Kungl. Maj:t fastställde plan för arbetets utförande. Sedermera beviljade Kungl. Maj:t på grund av uppkommen kostnadsökning den 18 december 1925 ytterligare lån från samma fond med 6,950 kronor.

Länsstyrelsen i Jönköpings län fastställde genom utslag den 30 juni 1927 och den 25 januari 1928 fördelningen å vederbörande fastigheter av förenämnda lån och ålade därvid ägaren av $\frac{1}{4}$ mantal Bodasjögle 1³ att gälda för ett vart av åren 1927—1951 632 kronor 25 öre och för år 1952 574 kronor 99 öre respektive för ett vart av åren 1933—1957 51 kronor 54 öre och för år 1958 46 kronor 85 öre.

Kungl. Maj:t beviljade sedermera den 30 juni 1938 på därom gjord ansökan hemmansägaren Karl Broderus Hultqvist i Bodasjögle såsom ägare av nämnda hemmansdel dels uppskov under ett år med erläggande av de annuitetsandelar, som för fastigheten från och med år 1938 förfallit eller förfölle till betalning å omförmälda jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 31 december 1919 och den 18 december 1925 beviljade lån, dels ock räntefrihet under uppskovstiden å fastighetens andelar i oguldna kapitalskulden å lånen.

I en den 14 januari 1938 dagtecknad skrift har Hultqvist anhållit om största möjliga nedskrivning av det genom beslutet den 31 december 1919 beviljade lånet. Såsom stöd för ansökningen har åberopats, att Hultqvist icke haft den båtnad av företaget som beräknats samt att hans ekonomiska ställning vore svag. Vid ansökningen har fogats ett av lantbruksingenjören Carl Berner med biträde av god man avgivet utlåtande rörande företaget ävensom en uppgift rörande Hultqvists ekonomiska förhållanden.

I ärendet ha yttranden avgivits den 9 mars 1938 av länsstyrelsen i Jönköpings län, den 2 september 1938 av lantbruksstyrelsen och den 4 november 1938 av statskontoret. Vid länsstyrelsens yttrande fanns fogat utlåtande från vederbörande landsfiskal samt ifrågavarande företags arbetsstyrelse.

Av tillgängliga handlingar inhämtas följande.

Företaget omfattar en areal av 273.59 hektar. Båtnaden av företaget uppskattades till 142,716 kronor 15 öre och kostnaderna för arbetet beräknades till 140,814 kronor 4 öre. Arbetet utfördes under åren 1920—1925 och blev av lantbruksstyrelsen godkänt den 20 augusti 1925. Den slutliga kostnaden för företaget uppgick till 145,414 kronor. Fördelad å Hultqvists i företaget ingående areal, 33.95 hektar, motsvarar den sammanlagda annuiteten av lånen en årlig utgift av i runt tal 20 kronor per hektar. Hultqvists mark har efter arbetets genomförande undergått avsevärt större sättningar än vad vid företagets planläggning förutsågs, nämligen i medeltal 0.7 meter och för vissa områden ända till 0.9 meter. Till följd härav har företaget för Hultqvists fastighet medfört en båtnad, som väsentligen understiger den vid syneförrättningen beräknade. Denna båtnad har av lantbruksingenjören Berner och gode männen uppskattats till ett värde av 4,011 kronor, under det att det för fastigheten vid syneförrättningen beräknade båtnadsvärdet uppgick till 15,331

kronor 75 öre. De på Hultqvists fastighet belöpande kostnaderna för företaget ha uppgått till 10,857 kronor. Kostnaderna överstiga sålunda med 6,846 kronor den för Hultqvists fastighet nu uppskattade båtnaden, 4,011 kronor. Hultqvists fastighet har vid 1938 års fastighetstaxering åsatts ett taxeringsvärde av 16,100 kronor.

Rörande Hultqvists ekonomiska ställning har upplysts, att han har tillgångar till ett värde av 20,200 kronor och skulder till ett belopp av 23,500 kronor. Landsfiskalen i Vetlanda distrikt har uttalat, att Hultqvist torde bli nödsakad att avträda sin egendom till konkurs, därest han icke erhåller betydande nedsättning i lånen.

Lantbruksingenjören C. Berner har i det av honom med biträde av gode män avgivna utlåtandet föreslagit, att av skillnaden mellan den Hultqvist åvilande kostnaden för företaget och den verkliga båtnaden eller 6,846 kronor staten med hänsyn till omständigheterna i ärendet borde bestrida två tredjedelar eller 4,564 kronor och Hultqvist själv bära återstoden.

Länsstyrelsen i Jönköpings län har biträtt detta förslag.

Lantbruksstyrelsen har anfört, bland annat:

Av utredningen framginge, att det i ärendet omförmälda torrlägningsföretaget i likhet med andra kristidsarbeten av detta slag hårt drabbats av inträffad nedgång i priserna å jordbruksprodukter. Verkningarna härav hade enligt vad som uppgivits blivit särskilt kännbara för Hultqvist, enär den efter torrläggningen inträffande sättningen av marken gjort sig i högre grad märkbar för hans fastighet än för de övriga i företaget ingående fastigheterna.

Lantbruksstyrelsen hade med hänsyn härtill och i betraktande av övriga i ärendet upplysta förhållanden funnit, att någon lättnad borde beredas Hultqvist genom nedskärning å statslån, som belastade hans fastighet. Styrelsen ansåge sig emellertid med hänsyn till de konsekvenser, som därav kunde följa, icke kunna godtaga den av lantbruksingenjören Berner använda beräkningsgrunden. Enligt styrelsens åsikt borde endast den nedsättning av den vid syneförrättningen beräknade båtnaden beaktas, som blivit en följd av opåräknat stark sättning av Hultqvists mark. Med tillämpning härav hade lantbruksstyrelsen funnit det för Hultqvists fastighet ursprungligen beräknade båtnadsvärdet 15,331 kronor 75 öre böra i nu förevarande sammanhang nedsättas till i runt tal 7,450 kronor. Detta båtnadsvärde understeg med $(10,857 - 7,450 =)$ i runt tal 3,400 kronor Hultqvists kostnader för företaget. Det syntes lantbruksstyrelsen skäligt att med hänsyn till de i detta fall påvisade särskilda omständigheterna Hultqvists låneskuld, vilken uppginge till 7,945 kronor, nedskreves med nyssnämnda belopp 3,400 kronor.

Statskontoret har i sitt yttrande förklarat, att statskontoret, med hänsyn till Hultqvists svaga ekonomiska ställning och den omständigheten att den verkliga båtnaden av företaget betydligt understigit den beräknade, icke ville motsätta sig lantbruksstyrelsens förslag.

Av utredningen i ärendet torde framgå, att båtnaden av företaget för Hult-*Departementets*
qvists fastighet minskats på grund av vid företagets planläggning oförut-*chefen.*
sedd sättning av hans i företaget ingående mark. De Hultqvist åvilande

kostnaderna ha till följd därav kommit att avsevärt överstiga båtnaden. På grund härav har Hultqvists fastighet kommit att i oskäligt hög grad betungas i anledning av ifrågavarande företag. Den förebragta utredningen synes vidare giva vid handen, att Hultqvist skulle komma i ekonomiska svårigheter, därest han icke erhåller lättnad i den skuld, som på grund av företaget beviljade lån åvilar hans fastighet. I betraktande av berörda omständigheter anser jag i likhet med de hörda myndigheterna, att billighetsskäl tala för att ytterligare statsunderstöd beredes Hultqvist för verkställande av en avbetalning å hans skuld i anledning av de till företaget beviljade lånen från odlingslånefonden. Vad beträffar beloppet för detta statsunderstöd synes mig med hänsyn till förhållandena i förevarande fall de av lantbruksingenjören Berner använda grunderna för understödets beräkning böra komma till användning. Jag tillstyrker alltså, att för ändamålet må från statens avdikningsanslag utgå ett belopp av 4,564 kronor. Härtill bör riksdagens medgivande inhämtas. Beloppet torde böra av lantbruksstyrelsen ställas till statskontorets förfogande för att såsom avbetalning å den på Hultqvists fastighet belöpande andelen av omförmälda, den 31 december 1919 beviljade lån tillgodoföras avdikningslånefonden. Beloppet torde icke böra inräknas i det belopp, som Kungl. Maj:t enligt riksdagens medgivande äger för visst år bevilja jämlikt gällande bestämmelser för avdikningsanslagets användning.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att för avbetalning av på fastigheten $\frac{1}{4}$ mantal Boda-sjögle 1³ belöpande andel av det till Fuseåns regleringsföretag inom Björkö och Höreda socknar av Jönköpings län den 31 december 1919 beviljade lånet från odlingslånefonden må från statens avdikningsanslag utgå ett belopp av 4,564 kronor.

2:o.

Företag för sänkning av Västra och Östra Ballasjöarna samt Kvarnsjön i Fridlevstads och Rödeby socknar av Blekinge län.

Den 17 juli 1925 beviljade Kungl. Maj:t dels bidrag från allmänna avdikningsanslaget med 8,860 kronor och dels lån från odlingslånefonden med 26,590 kronor till ett företag, som avsåg sänkning av Västra och Östra Ballasjöarna samt Kvarnsjön i Fridlevstads och Rödeby socknar av Blekinge län. I samband härmed fastställde Kungl. Maj:t plan för arbetets utförande.

Sedermera fastställde länsstyrelsen i Blekinge län genom utslag den 30 juli 1935 fördelningen å de i företaget deltagande fastigheterna av förenämnda lån och ålade därvid följande personer att årligen för vart och ett av åren 1935—1959 ävensom år 1960 erlægga, Per Alfred Niklasson såsom ägare av $\frac{5}{48}$ mantal Kvarngården 1¹² 64 kronor 66 öre och 58 kronor 81 öre samt såsom ägare av $\frac{31}{600}$ mantal av hemmanen Västra Ballasjö 1² och 1⁵ 89 kronor 43 öre och 81 kronor 34 öre, Astrid Andersson såsom ägare av $\frac{1}{24}$ mantal av

hemmanet Ballasjö 1² 159 kronor 71 öre och 145 kronor 26 öre samt Ferdinand Johansson såsom ägare av lägenheten Kuleryd 1⁵ 139 kronor 51 öre och 126 kronor 88 öre.

I en den 25 september 1937 dagtecknad till lantbruksstyrelsen ställd skrift ha Niklasson och Johansson samt förre hemmansägaren Manfred Andersson, den sistnämnde i egenskap av förutvarande ägare till $\frac{1}{24}$ mantal av Ballasjö 1², hemställt, att dem åliggande årliga inbetalningar å förenämnda lån från odlingslånefonden måtte nedsättas. Vid ansökningen fanns fogad en av lantbruksingenjören M. Wixell verkställd utredning rörande företaget.

Lantbruksstyrelsen har med eget yttrande den 29 september 1938 samt av lantbruksstyrelsen inhämtat utlåtande från länsstyrelsen i Blekinge län insänt handlingarna till Kungl. Maj:t. I ärendet har statskontoret efter remiss avgivit yttrande den 4 november 1938.

Av handlingarna i ärendet inhämtas följande.

Ifrågavarande företag omfattar en areal av 5,35 hektar åker och 57 hektar äng. Båtnaden av företaget uppskattades till 49,410 kronor och kostnaderna för arbetets utförande beräknades till 38,070 kronor 19 öre. Arbetet slutfördes 1928 och godkändes av lantbruksstyrelsen den 3 december samma år. De verkliga kostnaderna uppgingo emellertid till endast 31,418 kronor 89 öre och understego sålunda med i runt tal 6,650 kronor de beräknade. Annuiteterna å det beviljade statslånet uppgå till omkring 35 kronor för hektar av låntagarnas i företaget mark. Efter företagets utförande ha vissa delar av den i företaget ingående marken, som höra till förenämnda fastigheter, undergått en avsevärd sättning. Den vid företagets planläggning uppskattade båtnaden för dessa fastigheter, tillsammans beräknad till ett värde av 3,537 kronor 40 öre, har på grund härav endast delvis kunnat ernås. De genom företaget utvunna områdena anses på grund av lös jordmån och dålig torrläggning vara av den beskaffenhet, att de torde vara svåra att utnyttja. Lantbruksingenjören M. Wixell har med biträde av gode män uppskattat den båtnad, som å ifrågavarande marker är möjlig att ernå genom företaget, till ett värde av 1,132 kronor eller 2,405 kronor 40 öre lägre än vad ursprungligen beräknats.

Rörande sökandenas ekonomiska och personliga förhållanden har upplysts, att Manfred Andersson år 1929 sålt det honom då tillhöriga i företaget ingående hemmanet $\frac{1}{24}$ mantal Västra Ballasjö 1² jämte yttre inventarier till sin dotter Astrid Andersson för en köpeskilling av 6,000 kronor. Fastigheten är taxerad till 4,800 kronor. Niklasson har under januari 1938 försålt sina i företaget ingående hemman till sin son Håkan Gustaf Sigvard Niklasson för 16,300 kronor, vilket belopp motsvarar taxeringsvärdet å fastigheterna. Johansson, som är född 1882, är gift och har i äktenskapet fem minderåriga barn. Hans ekonomiska ställning har av länsstyrelsen betecknats såsom tämligen svag. Håkan Niklasson är född 1911. I anledning av köpet har han måst skuldsätta sig för omkring 20,000 kronor. Astrid Andersson är född 1907 och ogift. Hon har i anledning av köpet måst ikläda sig skulder till ett sammanlagt belopp av 4.200 kronor.

Länsstyrelsen i Blekinge län har — under hänvisning till att Andersson och Niklasson sålt sina fastigheter — ansett, att ingen nedsättning borde medgivas av skulden till odlingslånefonden, såvitt dem anginge. Beträffande ansökningsen i vad den gäller Johansson har länsstyrelsen, med hänsyn till att båtnaden för hans i företaget ingående mark utgjort allenast en tredjedel av den beräknade samt under framhållande av hans tämligen svaga ekonomiska ställning, tillstyrkt lindring i den honom åvilande betalningsskyldigheten.

Lantbruksstyrelsen har i sitt utlåtande hemställt, att för nedskrivning av ifrågavarande lån måtte från statens avdikningsanslag anvisas ett belopp av 1,930 kronor. Lantbruksstyrelsen har icke ansett hinder möta för att de nuvarande ägarna av Anderssons och Niklassons fastigheter komme i åtnjutande av nedsättning i skulden. Efter att ha redogjort för länsstyrelsens ståndpunkt i frågan har lantbruksstyrelsen i sitt yttrande anfört, bland annat, följande.

Länsstyrelsens utredning i ärendet gäve vid handen, att de nuvarande ägarna av de Andersson och Niklasson förut tillhöriga fastigheterna hade en svag ekonomi. När det sålunda kunde förutsättas, att gäldandet av låneannuiteterna bleve för dem betungande, funne lantbruksstyrelsen det skäligt, att lindring bereddes även dem, oaktat ansökning om dylik lindring för de ifrågavarande fastigheternas del gjorts av dessas förutvarande ägare. I fråga om Johansson anslöte sig lantbruksstyrelsen till länsstyrelsens uppfattning om angelägenheten av att någon lättnad i dennes låneskuld medgäves.

En lindring i lånebördan för ifrågavarande låntagare syntes böra ske genom nedskrivning med skäligt belopp av den kapitalskuld, som efter erlägandet av 1938 års annuitet återstode ogulden. Lantbruksstyrelsen hade beräknat denna skuld till sammanlagt 6,789 kronor 74 öre. Vid en dylik nedskrivning borde emellertid hänsyn tagas därtill, att de verkliga kostnaderna för företaget icke oväsentligt understigit den kostnadssumma, vartill statsunderstöd utgått. De ifrågavarande fastigheternas andelar i den sålunda uppkomna kostnadsbesparingen hade av styrelsen beräknats till sammanlagt 470 kronor. Det syntes styrelsen skäligt, att nedskrivning av låneskulden skedde med belopp, motsvarande värdet av den för nu berörda fastigheter konstaterade båtnadsminskningen, 2,405 kronor 40 öre, efter avdrag av nyssnämnda kostnadsbesparing, eller med (2,405: 40 — 470: —) i runt tal 1,930 kronor.

Statskontoret har avstyrkt nedskrivning av ifrågavarande lån, såvitt angår ägarna till de Andersson och Niklasson förut tillhöriga fastigheterna, under framhållande att vid köpeskillingsbestämmande i samband med överlåtelserna av dessa fastigheter de nya ägarna kunnat taga hänsyn till de skulder, som graverade fastigheterna. Vad beträffar ansökningsen, såvitt densamma avser Johansson, har statskontoret ifrågasatt, huruvida tillräckliga skäl förelåge till nedsättning av hans andel i lånet, då Johanssons ekonomi icke syntes vara sådan, att lindring i den hans fastighet åvilande betalningsskyldigheten för lånet vore oundgängligen nödvändig.

*Departements-
chefen.*

Utredningen i ärendet torde giva vid handen, att båtnaden av företaget för de ifrågavarande fastigheterna blivit avsevärt lägre än vad vid företagets igångsättande beräknats och att detta föranletts av en betydande sättning å

vissa delar av den i företaget ingående marken. Med hänsyn härtill och vad som i ärendet upplysts rörande fastighetsägarnas ekonomiska förhållanden synas billighetsskäl tala för att ytterligare statsunderstöd beviljas för åstadkommande av en avbetalning av lånet från odlingslånefonden. Den av länsstyrelsen och statskontoret åberopade omständigheten mot bifall till ansökningsen, såvitt densamma rör Andersson och Niklasson, finner jag i förevarande fall icke böra utgöra hinder för en dylik åtgärd med hänsyn till att överlåtelsen av deras fastigheter skett till deras barn. I fråga om statsunderstödet storlek ansluter jag mig till lantbruksstyrelsens förslag. Jag förordar alltså, att för ändamålet må från statens avdikningsanslag utgå ett belopp av 1,930 kronor. Härtill bör emellertid riksdagens medgivande inhämtas. Bidragsbeloppet torde böra av lantbruksstyrelsen ställas till statskontorets förfogande för att såsom avbetalning å ifrågavarande lån tillgodoföras avdikningslånefonden. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa bidragsbeloppets fördelning å här avsedda fastigheter. Beloppet torde icke böra inräknas i det belopp, som Kungl. Maj:t enligt riksdagens medgivande äger för visst år bevilja jämlikt gällande bestämmelser för avdikningsanslagets användning.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att för avbetalning av vissa andelar i ett till sänkning av Västra och Östra Ballasjöarna samt Kvarnsjön i Fridlevstads och Rödeby socknar av Blekinge län den 17 juli 1925 beviljat lån från odlingslånefonden må från statens avdikningsanslag utgå ett belopp av 1,930 kronor.

3:o.

Gåsemossens torrlägningsföretag i Skara landsförsamling och Stenums socken i Skaraborgs län.

Den 9 november 1922 beviljade Kungl. Maj:t dels bidrag från allmänna avdikningsanslaget med 4,700 kronor och dels lån från odlingslånefonden med 9,400 kronor till ett företag, som avsåg utdikning av den så kallade Gåsemossen i och för torrläggning av vattenskadade marker inom Udden m. fl. hemman inom Skara landsförsamling samt Lilleskogen m. fl. hemman i Stenums socken av Skaraborgs län. I sammanhang härmed fastställdes plan för arbetets utförande.

Sedermera fastställde länsstyrelsen i Skaraborgs län genom utslag den 3 december 1929 fördelningen å vederbörande fastigheter av förenämnda lån och ålade därvid ägaren av 9/128 mantal Götala 1¹² och 2¹², vilka fastigheter numera betecknas stadsägan nr 813 i Skara stad, att gälda för ett vart av åren 1930—1954 126 kronor 44 öre och för år 1955 115 kronor 12 öre.

Genom beslut den 17 november 1933 medgav Kungl. Maj:t dels anstånd under tre år med erläggande av de annuiteter, som för vissa fastigheter, däribland även nyssnämnda stadsäga, från och med 1933 förföllo till betalning å lånet från odlingslånefonden, dels ock räntefrihet under uppskovstiden å samma fastigheters andelar å oguldna kapitalskulden å lånet.

I en den 26 april 1937 dagtecknad skrift har lägenhetsägaren Karl Vallander i Skomakartorp hemställt om befrielse helt eller delvis från honom såsom ägare av förenämnda stadsäga åvilande utgifter för omförmälda dikningsföretag. Såsom stöd för ansökningen har Vallander åberopat, att han påförts delaktighet i företaget i betydligt större mån än som motsvarar den för fastigheten genom företaget vunna båtnaden samt att de honom åvilande annuiteterna vore synnerligen betungande. Vid ansökningen fanns fogat ett av jordbrukskonsulenten E. Almlöf upprättat utlåtande.

I ärendet ha yttranden avgivits den 24 februari 1938 av länsstyrelsen i Skaraborgs län, den 20 juli 1938 av lantbruksstyrelsen, den 27 augusti 1938 av statskontoret och den 11 november 1938 av torrlägningskommittén. Vid länsstyrelsens yttrande har fogats ett utlåtande av lantbruksingenjören S. Hallin samt en polisrapport rörande Vallanders ekonomiska förhållanden.

Genom beslut den 8 september 1938 har Kungl. Maj:t i anledning av ansökningen medgivit Vallander dels anstånd under ett år med erläggande av envar av de annuiteter, som för ifrågavarande fastighet från och med 1938 förfalla till betalning å det den 9 november 1922 beviljade lånet, dels ock räntefrihet under uppskovstiden å fastighetens andelar i oguldna kapitalskulden å lånet.

Av tillgängliga handlingar inhämtas följande.

Enligt den år 1922 fastställda arbetsplanen för ifrågavarande företag deltog Vallanders fastighet med en areal av 18.02 hektar odlingsmark. Den genom företaget uppkommande båtnaden för denna mark uppskattades till 8,232 kronor. Enligt detta båtnadstal kom fastighetens andel i den för företaget beräknade kostnaden, 14,101 kronor 24 öre, att uppgå till 2,853 kronor 24 öre. Emellertid uppgingo de verkliga kostnaderna för företaget till 12,178 kronor 40 öre. Ifrågavarande fastighets kostnadsandel begränsades därigenom till 2,479 kronor 29 öre eller 373 kronor 95 öre lägre än vad som beräknades vid planens fastställande. Fastighetens andel i det till företaget utbetalade statsunderstödet utgjorde 2,814 kronor 36 öre. Vallander erhöll sålunda ett överskott å statsunderstödet av $(2,814:36 - 2,479:29 =)$ i runt tal 335 kronor. Vallanders kapitalskuld till odlingslånefonden utgjorde vid amorteringens början 2,107 kronor 34 öre.

Rörande Vallanders personliga och ekonomiska förhållanden meddelas, att han är född 1873 och gift samt i äktenskapet har två barn, av vilka en son, 29 år gammal, vistas i hemmet. Fastigheten, som innehåller 57 tunnland, därav 20 tunnland odlad jord, är taxerad till 5,400 kronor. Å fastigheten födas 4 kor och 2 hästar. Fastigheten graveras av ett egnahemslån, för närvarande å 2,400 kronor. I övrigt har Vallander skulder å 600 kronor.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län har tillstyrkt, att hela Vallanders återstående skuld till odlingslånefonden måtte avskrivas.

Lantbruksingenjören S. Hallin har uppgivit, att endast en del av den Vallander tillhöriga marken, som vid företagets planläggning ansetts ha nytta av företaget, hade bort indragas i detsamma. Enligt Hallins uppfattning hade endast ett område av 2.46 hektar bort medtagas vid båtnadsberäkningen. Ett område av 3.25 hektar hade därjämte kunnat avvattnas genom ett i företaget ingående avlopp. Emellertid hade detta område lika lätt kunnat avvattnas genom ett annat i företaget ej ingående avlopp. Förbättringsvärdet för förtnämnda område om 2.46 hektar hade enligt syne-männens beräkning utgjort 1,230 kronor. Med hänsyn härtill syntes skäligt, att Vallanders del i lånet från odlingslånefonden reducerades i proportion till förbättringsvärdets reduktion eller i runt tal till 15 procent, vilket motsvarade 316 kronor. Då Vallander redan erlagt mer än detta belopp, borde återstående skuldbeloppet avskrivas.

Lantbruksstyrelsen, som tillstyrkt en minskning i skulden å 700 kronor, har, bland annat, anfört:

Av verkställda undersökningar hade styrelsen funnit framgå, att av den Vallander tillhöriga marken en areal av endast 5.71 hektar rätteligen bort påföras delaktighet i företaget. Båtnaden å sistnämnda areal uppginge enligt den vid syneförrättningen verkställda uppskattningen till 2,855 kronor. Därest detta båtnadstal hade lagts till grund för bestämmande av Vallanders kostnadsandel, hade denna senare kommit att uppgå till 1,425 kronor 70 öre, eller i runt tal 50 procent lägre belopp än den vid arbetsplanens fastställelse Vallander påförda kostnaden, 2,853 kronor 24 öre.

Vallanders kapitalskuld till odlingslånefonden hade vid amorteringens början utgjort 2,107 kronor 34 öre. Med hänsyn till nu påvisade förhållanden borde denna skuld nedskrivas med 50 procent eller med i runt tal 1,050 kronor. Härifrån syntes dock böra frånräknas ett överskott å statsunderstödet av 335 kronor. Den ifrågasatta minskningen av sökandens skuld till avdikningslånefonden borde sålunda begränsas till ett belopp av (1,050 — 335 =) i runt tal 700 kronor och ske genom överföring av motsvarande belopp från avdikningsanslaget till avdikningslånefonden.

Från lantbruksstyrelsen har sedermera på begäran avgivits följande promemoria.

P. M. angående nedskrivning av odlingslån till Gåsemossen i Skaraborgs län.

Under förutsättning att fastigheten 9/128 mtl. Götala 1¹² och 2¹² skall anses böra deltaga i företaget endast för ägofigurerna 107 och 108 samt en mindre del av ägofigur 104, sammanlagt 2.46 hektar med en sammanlagd båtnad av 1,230 kronor, skulle fastighetens andel i företagets kostnader uppgå till i runt tal 660 kronor eller endast omkring 23 procent av den enligt synehandlingarna beräknade kostnadsandelen.

Kapitalskulden å lånet vid amorteringens början, 2,107 kronor 34 öre, synes böra nedskrivas i förhållande till kostnadsminskningen eller med omkring 77 procent, d. v. s. med 1,620 kronor. Härifrån bör dock dragas uppkommet överskott å statsbidraget 335 kronor och kapitalskulden sålunda minskas med (1,620 — 335 =) 1,285 kronor.

Statskontoret och torrlägningskommittén ha med hänsyn till omständigheterna icke velat motsätta sig lantbruksstyrelsens i dess yttrande framlagda förslag.

Departements-
chefen. Av utredningen torde framgå, att den båtnad, som vid syneförrättningen påförts Vallanders fastighet, upptagits till ett alltför högt belopp, vilket haft till följd att Vallander påförts en för stor andel i det till företaget beviljade lånet från odlingslånefonden. På grund härav anser jag i likhet med de hörda myndigheterna och torrlägningskommittén, att ytterligare statsunderstöd bör beredas Vallander för åstadkommande av en avbetalning av dennes skuld på grund av nämnda lån. Vid beräkandet av statsunderstödet storlek anser jag med hänsyn till utredningen i ärendet, att man på sätt lantbruksingenjören Hallin förordat bör utgå från att endast det av honom omförmälda området om 2.46 hektar bort medtagas vid båtnadsberäkningen. Vid sådant förhållande torde i anslutning till vad i lantbruksstyrelsens promemoria anförts, ett belopp av 1,285 kronor för ändamålet anvisas från statens avdikningsanslag. Härtill bör riksdagens medgivande inhämtas. Beloppet torde böra av lantbruksstyrelsen ställas till statskontorets förfogande för att såsom avbetalning å den på Vallanders fastighet belöpande andelen av det den 9 november 1922 beviljade lånet tillgodoföras avdikningslånefonden. Beloppet torde icke böra inräknas i det belopp, som Kungl. Maj:t enligt riksdagens medgivande äger för visst år bevilja jämlikt gällande bestämmelser för avdikningsanslagets användning.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att för avbetalning av den på stadsägan nr 813 i Skara stad belöpande andelen av det till Gåsemossens torrlägningsföretag inom Skara landsförsamling och Stenums socken av Skaraborgs län den 9 november 1922 beviljade lånet från odlingslånefonden må från statens avdikningsanslag utgå ett belopp av 1,285 kronor.

Statsrådets övriga ledamöter instämma i vad departementschefen hemställt i de under 1:o—3:o förut antecknade ärenden.

Hans Maj:t Konungen lämnar bifall till vad departementschefen hemställt samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Vid protokollet:

Ragnar Odhnoff.